Anno 1852. N°. 771. Donderdag 30 December.

DE NEDERLANDER.

NIEUWE UTRECHTSCHE COURANT.

(ALGEMEEN STAATKUNDIG- NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD.)

Deze COURANT verschijnt dagelijks (behalve Zon- en Feestdagen). Abonnement per 3 maanden *f* 4,50; franco per Post *f* 5,00; afzonderlijke nommers *f* 0,10. Prijs der Advertentiën, van 1 tot 10 regels *f* 1,00; elke regel meer *f* 0,10, Zegelregt bij elke plaatsing *f* 0,35. Advertentiën, Bestellingen en Intezenden Stukken worden geadresseerd aan de Uitgevers *Kemink en Zoon* te Utrecht, *M. Schooneveld en Zoon* te Amsterdam, of *H. C. Susan C. Hz.* te 's Gravenhage.

Woensdag middag ten 2 ure.

UTRECHT, 29 December.

Een en andermaal hebben wij gewezen op de belangrijke dupliek van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 18 November (zie *de Nederlander* 769 en 770) ten bewijze dat hij, door eene groote meerderheid ondersteund, ernstige wederlegging bijkans overtollig gekeurd heeft. Een punt nog verdient allezins afzonderlijke beschouwing.

Hetgeen de Minister over *regeren* gezegd heeft.

»Kunt gij *regeren?*" vroeg de Minister in 1851 aan zijne wederpartij.

En onlangs kwam de Minister weder terug op die *onpraktische* der anti-revolutionaire rigting.

Onpraktisch. Waarom?

Naar het schijnt, om de *verhevenheid* der beginsels. Beginsels die, zegt men, de *aarde* niet raken, omdat ze met den *hemel* in verband staan.

—

In September ll., bij gelegenheid der zonderlinge poging om aan een zijner ambtgenooten, van anti-revolutionaire denkbeelden verdacht, een *politiek examen* te doen afleggen, sprak de Minister aldus:

»Het is mij steeds voorgekomen dat de beginselen der anti-revolutionaire partij zoo algemeen, zoo hoog, zoo verheven zijn, dat de aanvoerders zelve dier partij den overgang daarvan tot de practijk niet weten te vinden. Ik kan mij des noods voorstellen, dat ik in den Ministerraad zou zitten met een lid van die partij, en dat zulk een lid, zoo er niet soms tijd over was, gedurende een gansch jaar geene gelegenheid zou hebben om zijne beginselen ter sprake te brengen. Ja, indien het onderwijs ter sprake werd gebragt, en misschien het armbestuur, zou dat kunnen zijn, maar de overige wetten, de dagelijksche handelingen van het gouvernement zijn buiten het bereik dier beginselen. Mij althans is het verband dier zoogenaamde beginselen met regering steeds duister geweest" . . .

»Iets anders is het in het beleid der zaken naar regels te handelen; iets anders, in zijne binnenkamer eene overtuiging te vestigen ten aanzien van stellingen, die geene uitkomst hebben *voor* het bedrijf, en waarvan de toepassing althans niet in een ministerraad wordt gevraagd."

Op dezen herhaalden aanval, ofschoon *toen* voor onze vrienden het zwijgen betamelijk scheen, werd eenig antwoord vereischt.

Dezerzijds verwees men, den 18. November, naar die vermeende onpraktische verhevenheid van begrippen waarvan, uit dien hoofde, de vermelding in den Ministerraad hier te lande nooit aan de orde van den dag is:

»Dit komt vrij wel overeen met het *aperçu* dat hij ons ook vroeger van den Ministerraad gaf. Ik laat daar hetgeen tegen ons persoonlijk gerigt is: maar ik doe opmerken, dat deze beginselen èn ons land èn de geheele beschaafde wereld verdeeld houden, en dat, indien er ooit een tijd geweest is waarin het niet te pas kwam om met zekere minachting op theorien neder te zien, het *onze* tijd is. Ik dacht dat het noodig was in het Ministerie voor of tegen de beginselen eensgezind te zijn. De Minister zegt zelfs: *de toepassing* wordt althans niet in een Ministerraad gevraagd. Nu moet ik zeggen — met bescheidenheid maar met ernst — dat dit mij voorkomt de veroordeeling te zijn van uw Gouvernement. Dit leidt tot politiek *materialisme.* Ik herinner mij dat, nu ongeveer een jaar geleden, de Minister aan mij en mijne vrienden de vraag gerigt heeft: *Kunt gij regeren?* Dat was eene *indiscrete* vraag, en daarop zal de Minister wel geen antwoord hebben verwacht. Maar vraagt men of met onze beginselen kan worden geregeerd? dan zeggen wij *ja.* Nu de Minister die indiscretie begaan heeft, veroorlove hij mij, bij regt van wedervergelding, de vraag: Kunt *gij* regeren? kan er, volgens uwe beginselen *geregeerd* worden? Geregeerd in den eigenlijken zin van het woord? Wat bedoelt gij met *regeren?* Napoleon zeide: »Je ne veux pas de la métaphysique" (geene verhevene, hooge beginselen) »mais de l'obéissance." Heeft Napoleon *geregeerd?* Van Koning Willem I (in vele opzigten ook in onze dagen, ook door hen die dit vooral niet behoorden te doen, miskend) heeft men te regt beweerd dat hij *administreerde*, maar eigenlijk niet *regeerde.* En wanneer gij met *wetten* doet wat hij met *besluiten* gedaan heeft, zal dit, terwijl de zoogenaamde verheven beginselen worden ter zijde gesteld, *regeren* genoemd worden? Daaromtrent bestaat bij mij eenige twijfel. Men *regeert* noch bij wetten, noch bij besluiten, maar door *beginselen, die weerklank vinden bij het volk.* Ik heb de Vergadering sedert lang niet lastig gevallen met een citaat. Ik ontleen er nu een aan een Christen-wijsgeer, wiens geschriften, naar het oordeel van bevoegde regters, tot de nakomelingschap zullen overgaan, Vinet. Na gesproken te hebben van de noodzakelijkheid, om het *zedelijk* element op den voorgrond te stellen, schrijft hij: »Et qu'est-ce encore que l'élément *moral*, avec son ressort incalculable, ses mouvements imprévus, ses caprices apparans (car il n'en a point de réels) auprès de l'intérêt des *questions réligieuses?* Celles-çi dominent en secret toutes les autres; leur action mystérieuse et profonde trompe tout les calculs; tour à tour elle reste en-deça ou passe au-dela des craintes et des espérances." En dan volgt, waarop ik de aandacht, kon het zijn ook die van den Minister, wilde vestigen: »Elle tend le piège le plus invisible et le plus inévitable à la politique mondaine." De schrijver bedoelt met »politique mondaine" die politiek, waarbij men de beginselen, die wij belijden, beschouwt als zoó verheven, dat zij niet in practijk zijn te brengen."

Ook dit punt werd opgenomen in de dupliek van den Minister.

»Ik heb mij eens veroorloofd tot den geachten spreker de vraag te rigten: kunt gij regeren? De vraag was niet gerigt aan een individu, maar de zin was deze: kunt gij regeren met uwe beginselen? Zijn uwe beginselen regeringsbeginselen? Is uwe oppositie regeringsoppositie? Zoo ik mij niet bedrieg, heb ik bij dezelfde gelegenheid, toen ik mij die vraag veroorloofde, een paar voorbeelden uit onze parlementaire geschiedenis aangehaald van vroeger bij ons bestaande oppositien, maar die berustten op bepaalde regeringbeginselen en daarom zoo heilzaam hebben gewerkt. In verband daarmede deed ik hem de vraag, die hij mij nu tegenwerpt. Kunt *gij* regeren? Ik zal den geachten spreker vragen of hetgeen sedert drie jaren van het Ministerie voortkwam, niet het kenmerk draagt van regeringdaden — welligt niet zoodanige als de geachte spreker zou hebben verlangd — maar de daden zijn er, misschien van eene niet gewenschte regering, maar van eene regering, en mij dunkt, het antwoord ten aanzien van het *kunnen* is door het feit zelf gegeven."

»Bedoelt gij soms eene regering in den zin van Napoleon? vraagt de geachten spreker: die wilde geene metaphysiek maar gehoorzaamheid."

»Zonder eenigen twijfel, Mijne Heeren, is gehoorzaamheid een element van iedere regering, en die geene gehoorzaamheid zou weten te verwerven zou niet verdienen te regeren. Maar wordt volgens het tegenwoordig stelsel enkel door gehoorzaamheid geregeerd? Of moet de geachte spreker, wanneer hij onze instellingen overziet, niet erkennen dat met vrijheid geregeerd wordt?"

»Willem I regeerde ook, zegt de geachte spreker: is dat eene regering in uwen zin? Mijne Heeren, ik geloof dat onze tijd, de nieuwe orde van zaken, niet gedoogt, dat op zoodanige wijze geregeerd worde als onder Willem I. Andere tijden hebben andere gewoonten en de geachte spreker zou nog veel verder kunnen terugkeeren, om in andere vormen andere beginselen van regering ons voor te houden. Maar de vraag is of, gelijk nu geregeerd wordt, geregeerd worde volgens de eischen, waaraan deze Regering behoort te beantwoorden. De geachte spreker waarschuwt mij inzonderheid tegen de *politique mondaine.* Ik vraag hem verschooning; ik ben zeer sterk gehecht aan en een voorstander van die wereldsche politiek: ik zal er getrouw aan blijven."

—

De Minister maakt gewag van de vruchtbaarheid der tweeledige oppositie, de *financiële* en de *politieke*, vóór 1848; oppositiën die *zoo heilzaam hebben gewerkt.*

Die heilzaamheid is twijfelbaar. Er zijn, naar algemeenen en lang gekoesterden wensch, verbeteringen geschied; doch welke is de eigenaardige werking van de hier bedoelde oppositie geweest? wat moet, te midden der algemeene ontwikkeling van politieke begrippen, uitsluitenderwijs op haar rekening worden gebragt? Dit. In haar zeer vrijzinnige rigting, heeft zij, door buitenlandsche omstandigheden begunstigd, eerst, instellingen *opgedrongen* aan het Nederlandsche Volk, en daarna, met haar beginselen en beloften in strijd, weinig meer verrigt dan hetgeen ter bevestiging van eigen triumf te pas kwam.

Sedert *drie jaren*, zegt de Minister, *regeer* ik: zie mijne *regeringsdaden;* zij mishagen welligt; maar zij bestaan. »Ab esse ad posse datur consequentia." 1) In barbaarsch Latijn is de spreuk evenwel juist.

Wij antwoorden: *Minister* zijt ge, en uwe treffelijke bekwaamheid is, zelfs bij velerlei teleurstelling, ook in die hooge betrekking openbaar; doch het geldt de rigting van uwe beginsels. Zijn zij aan de ontwikkeling van constitutionele vrijheden en nationale regten gunstig, of hebben zij met bureaucratie en autocratie en anti-parlementarisme een onloochenbare verwantschap? Wordt er, in den waren zin van het woord, *geregeerd*, wanneer, onder een krachtig *bestuur* en bij het tot stand komen van vele *wetten*, de wijs van behandeling der publieke aangelegenheden aan het uitdooven meer dan aan het opwekken der veerkracht van Volksvertegenwoordiging en Natie bevorderlijk is? Regeert men, wanneer, bij het behartigen van nationale belangen, aan hooger belang weinig gedacht, en elk verheven beginsel, als te algemeen en te hoog, uit den werkkring der Politiek geweerd wordt?

Moet men, zegt de Minister, bij het overzien onzer instellingen, niet erkennen dat *met vrijheid* wordt geregeerd?

Wel neen; men moet dit *ontkennen.* Althans wanneer de Minister door *vrijheid* meer dan *vergunning*, vrijheid behoudens uitdrukkelijke of stilzwijgende *autorisatie* bedoelt. Door de zedelijke kracht der beginsels, zij de *leiding* der Natie bij het Gouvernement. Maar volgens het vrijzinnig systeem, houdt het centraal gezag, ook voor de minste aangelegenheid, den *leidband*, uit een onafzienbare reeks van wetten en reglementen zamengesteld, in de hand; en de vrijheid is *schijnbaar*, al wordt de leidband zelden gevoeld.

De Minister eindelijk zal, ondanks de vermaning en

1) In het *zijn* ligt van het *kunnen-zijn* het bewijs.

bedreiging van *Vinet*, aan de *wereldsche* Politiek getrouw zijn.

Dan zal, bij het wederopkomen der stormen, ook zijn werk deelen in het lot van al wat op den zandgrond van enkel *wereldsch overleg en menschelijke wijsheid* gebouwd werd.

Onze artikelen over het Fransche Keizerrijk hebben *de Nieuwe Rotterdamsche Courant* in het harnas gejaagd.

Zij kent geen verschil tusschen *revolutionair* en *anti-revolutionair* volkerenregt.

Tusschen de *Natie*, gelijk ze in haar eigenaardige en historische ontwikkeling voortleeft, en het »monstrum horrendum ingens cui lumen ademtum" 1) dat men *Souvereine Volk* noemt.

Tusschen de Natiën »als *eigenaardige zedelijke personen*" en als *getalverzamelingen van menschelijke individus.*" 2)

Geen wonder, indien, bij zoodanige verwarring van begrippen, *de Nieuwe Rotterdamsche Courant*, ter verdediging van het Engelsch Kabinet in 1852, ook *Bynkershoek* citeert.

Nog leest men in *de Nieuwe Rotterdamsche Courant*,

»Wat zouden nu de zoogenaamde anti-revolutionnairen verlangen? Dat de Fransche keizer niet werd erkend? Wat zou daarvan het gevolg zijn? In de eerste plaats, dat het nationaal gevoel der Franschen werd gekrenkt; zij zouden gelooven dat men hun de wetten wilde voorschrijven in hunne eigene aangelegenheden, waardoor zij zich des naauwer zouden ineensluiten en den keizer met des te meer kracht zouden ondersteunen. In de tweede plaats, dat de Fransche keizer zich gegriefd zoude achten, en zich geregtigd wanen naar de wapenen te grijpen. *Oorlog zou dan onvermijdelijk zijn*, en hoeveel onschuldig bloed zou dan niet vloeijen, over een feit, waarover eigenlijk niemand anders dan het Fransche volk regt heeft te beslissen. Zou dan de oorlog met al die rampen, die zij in zijn gevolg heeft, overeenstemmen met den godsdienstigen zin, dien steeds de zoogenaamde anti-revolutionnairen voorop plaatsen? De Hemel beware ons voor zulk eene godsdienstigheid, als dit heet, de godsdienst in de politiek mengen!"

De Nieuwe Rotterdamsche Courant meent dat door de Politiek welke *de Nederlander* voorstaat, *oorlog* bedoeld of bereid wordt.

Hier verwart zij al weêr.

Niemand is er die een *niet-erkennen* verlangd heeft. Geen oorlog, geen interventie, geen stremming van het onderlinge verkeer, geen roekeloos voorbijzien van den feitelijken toestand, geen geringschatting van hetgeen, vergelijkenderwijs in deze *autocratische reactie* goed is.

In dergelijken zin en geest kan Napoleon III, zonder dat men voor het revolutie-beginsel zwichte, worden erkend.

Daarentegen hulde te brengen aan de wettigheid van zijn gezag, als een erfregt bij de gratie Gods en den nationalen wil;

Dit zou, in den grond der zaak, welligt met interventie ten behoeve eener triumferende partij gelijk staan;

Dit zou eene herhaling zijn der Politiek waardoor, in elke revolutionaire crisis, de Mogendheden zelve aan het voorbereiden en vestigen der suprematie van het revolutionaire Frankrijk bevorderlijk zijn geweest. 3)

De vreesachtigheid, het *méticuleuse* der *Nieuwe Rotterdamsche Courant* worde haar niet te zeer ten kwade geduid.

Vrede tot elken prijs was altijd de leus eener Politiek waarbij, zonder aan hooger beginsel of aan gevolgen in later tijd gedachtig te zijn, uitsluitenderwijs op *momentaneel handelsbelang* gelet werd.

Ook is *de Nieuwe Rotterdamsche Courant* blijkbaar onder den invloed niet van revolutionair *Staatsregt* alleen, maar ook van revolutionaire *historie-beschouwing*.

Van daar dat zij de oorzaak van den *Revolutie-krijg* (1792—1815) miskent.

Volgens haar werd de Revolutie door de onvoorzigtige en oorlogzuchtige Mogendheden getergd; terwijl integendeel de Revolutie, ten gevolge der eigenaardigheid van haar rigting, de Mogendheden die zoo gaarne den vrede zouden hebben bewaard, tot zelfverdediging dwong.

1) Een schrikbarend gedrocht, dat men *verblind* heeft.
2) Aldus komt de tegenstelling der revolutionaire en antirevolutionaire definitie voor bij THORBECKE in 1831.
3) *De Nederlander* 766.

In Frankrijk neemt de overheid boeken in beslag om dat zij met sloten *leliebloemen voorstellende* voorzien zijn.

Geen wonder.

Bij *lelie* is een *oproerig zinnebeeld*, indien het algemeene stemregt gelijk heeft.

De *lelie* is dan voorzeker niet *nationaal* meer.

Men herinnert zich dat bijvoorbeeld in 1784, ook de Oranje-kleur, volgens Heeren Staten van Holland, oproerig en anti-nationaal was.

Bij Publicatie tegen alle oproerige gesprekken en zamenrottingen, met verbod van eenige teekenen of leuzen van partijschap of oproer; als Oranje-linten, bloemen, boomen, alle roepen van Oranje boven, Vivat Oranje, alle Oranje-liedjes, het Wilhelmus van Nassauwen, al wat naar de kleur van Oranje geleek: dit alles op lijfstraf, als oproer, als misdaad van gekwetste Majesteit, van Hoog-verraad. Een Oranje horologie-bandje, een goudsbloem in de mond, het neuriën van een wijsjen, een onvoorzigtig woord of bespottende mine jegens een vrijcorporist kwam weldra op gevangenis, geeselen of mishandeling te staan.

Evenwel men vernietigt de Natiën niet bij Strafwet of Decreet.

Het Keizerrijk is de vrede,

Er is, vooral ook om het belang dat de Keizer zelf heeft bij den vrede, geen reden tot onvoorwaardelijk *mistrouwen*.

Tot een onvoorwaardelijk *vertrouwen* ook niet.

Vooral wanneer men sommige antecedenten in het oog houdt.

Zoo leest men in de toespraak van Lodewijk Napoleon, toen hij, in 1840, voor de Kamer der Pairs te regt stond,

»Ik vertegenwoordig voor u een *beginsel*, een *zaak*, een *nederlaag*. Het beginsel is de *Volkssouvereiniteit*, de zaak die van het *Keizerrijk*, de nederlaag *Waterloo*. Het beginsel hebt gij *erkend*, de zaak hebt gij *gediend*, de nederlaag wilt gij *wreken*."

Wanneer men de voorstellingen der Roomschgezinden leest, is het als of de Reformatie het zaad van ongeloof en opstand in een akker zonder onkruid had geworpen, als of de beweging der gemoederen op een toestand van rust en van orde gevolgd was. Het tegendeel is waar. Zoo er rust was, het was de rust des bijgeloofs, die voor de ontwikkeling en het heil der Volken doodelijk is. Doch ook die rust was niet ongestoord. Terwijl men van het bijgeloof dier tijden gewag maakt, vergeet men dat dit, als gewoonlijk, van ongeloof vergezeld was; dat de werking van het een zoowel als van het ander zich op het gebied van theoretisch en praktisch Staatsregt geopenbaard had, en dat de gesteldheid van Europa, ook in het woelzieke streven en jagen naar verandering en omkeering, met de physionomie der 18e eeuw gelijkenis had.

Daarom zegt de hoogleeraar *Schenkel* te regt.

»Het is een feit, dat de roomsch katholieke Kerk vóór driehonderd jaren haar inwendige ontbinding nabij was; dat noch tucht, noch zedelijkheid heerschte; dat alleen de hervorming de wegstervende levensvonken weder aanblies; dat de edelste vertegenwoordigers der roomsch katholieke belijdenis zich steeds het meest aan het vuur des Evangelischen geloofs hebben verwarmd. Het is ook een feit, dat zij die in de roomsch katholieke Kerk met een reformatorischen geest bezield waren, thans het veld geheel aan *de Jezuiten* hebben ingeruimd." 1)

1) »Es ist Thatsache, dasz die römische Kirche vor dreihundert Jahren ihrer innern Auflösung nahe war; Thatsache, dasz weder Zucht, noch Sitte damals mehr in ihr herrschte; Thatsache, dasz die Reformation allein den ersterbenden Lebensfunken in ihr wieder anfachte; Thatsache, dasz die edelsten Vertreter der katholischen Confession sich jederzeit am meisten am Feuer des evangelischen Glaubens erwärmten; Thatsache freilich auch, dasz die reformatorischen Geister in der römischen Kirche das Feld den Jesuiten jetzt völlig geräumt haben."

Men leest in *de Tijd*:

»Het zal onzen lezers niet uit het geheugen zijn gegaan, dat voor een jaar of anderhalf het *Goudsch Kronykske* een *Coup d'état* had aanbevolen. Toen het bleek, dat die nergens opgang maakte, vooral niet bij hen die hem moesten uitvoeren, toen trok men terug van den te gewaagd vooruitgezetten stap, de bakens werden verzet en de *Coup d'état* werd opgegeven. Evenwel opgegeven is het juiste woord niet, hij werd verdaagd; want nadat hij geruimen tijd heeft gerust, komt hij nu plotseling weer voor den dag in den vorm van een petitie, die het *Goudsch Kronykske* openbaar maakt, en ter teekening aanbeveelt."

»Wij begrijpen dat drijven niet. Veel minder begrijpen wij, dat men daartoe de behoudslieden, dat is, de mannen van fortuin oproept. Wat kunnen dezen, toch bij een maatregel van geweld winnen? Weinig. Als hij op zijn voordeeligst uitvalt, dan zullen zij slechts het voorregt bekomen, zoo het een voorregt is, dat sommigen hunner vrienden de magt in handen krijgen, en, schoon in anderen vorm, dezelfde politiek voortzetten, die steeds het Koningrijk der Nederlanden heeft geleid en op dit oogenblik nog leidt. Nederland zou daarbij slechts eene verandering van dekoratie met een ander personeel aan het roer van Staat erlangen. — Maar indien de *Coup d'état*, gelijk waarschijnlijk zou zijn, niet zóó mogt uitvallen gelijk men dat verlangt; indien daaruit botsing, tweespalt ontstond; indien de fanatieke beweging, die in de lage volksklasse gevoed wordt, zich in het gewaagd spel mengde; wat dan? Dan zouden de zoogenaamde behoudslieden zich deerlijk bedrogen vinden, hun geldelijk vermogen zou in de waagschaal gesteld, en de toekomst van Nederland, zoowel onder een politiek als finantieel oogpunt, schroomelijk in gevaar gebragt zijn."

»De heidenen wisten reeds te zeggen, dat Jupiter hen verblindt, die hij ten ondergang bestemt. Zal het Nederlandsche volk, een christenvolk, minder wijs en voorzigtig zijn dan de heidenen, zich door hartstogt laten verblinden, en in die verblindheid ten ondergang spoeden?

»Als wij zien, hoe door eene onbegrijpelijke dwaasheid, boven en onder in de maatschappij, de gevaarlijkste hartstogten en plannen worden gevoed; dan zouden wij waarlijk moeten vreezen, dat het oogenblik van de verblinding, die ten ondergang voert, nadert."

Het schijnt dat *de Tijd* aan de petitie in het *Goudsch Kronijkske* publiek gemaakt, (zie *de Nederlander*, 765) groot gewigt hecht.

BUITENLANDSCHE NIEUWSTIJDINGEN.

Engeland.

— Naar luid van telegrafische berigten uit Londen, heeft lord Aberdeen, Maandag in het Hoogerhuis de regerings-beginselen verkondigd, welke zijn ministerie meent te moeten volgen. Volgens dezelve zal de britsche Regering zich houden aan het stelsel van non-interventie in de binnenlandsche aangelegenheden van andere volken; — aan het zooveel mogelijk in stand houden van den vrede met de overige mogendheden. — Hij moet zich verder hebben verklaard voor het uitbreiden van den vrijen handel; — voor de vereenvoudiging van de voorschriften, betreffende de invordering der regten bij den zeehandel; — voor het verleenen van burgerschaps-regten aan de belijders van de israëlitische Eeredienst; — voor de uitbreiding van het stemregt, en voor het tot stand brengen van algemeene verordeningen op het openbaar onderwijs, waarmede de belijders der verschillende Eerediensten zich zouden kunnen vereenigen.

— De Europa heeft tijdingen aangebragt uit New-York, dd. 15 December, welke onbelangrijk zijn. De berigten uit Mexico melden dat Tampico in de magt der opstandelingen was. In twee gevechten hadden de oproerlingen de overhand behouden.

— Eene telegrafische depêche uit Triest, te Londen ontvangen, meldt de aankomst van de stoomboot Egitto. Lord Fr. Fitz-Clarence en generaal Somerset zijn te Bombay aangekomen. — Omtrent den oorlog tegen de Birmanen was niets bijzonders te melden. Het gerucht was in omloop dat generaal Godwin was teruggeroepen; dit gerucht eischt bevestiging. — De gezondheidstoestand der troepen was uitmuntend. — Op de grenzen waren oneenigheden uitgebroken, en men had troepen daarheen gezonden om de orde te herstellen.

Italie.

SARDINIE.

— De Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft in de zitting van den 20. dezer het rapport harer commissie aangehoord over de petitien waarin de toeeigening der kerkelijke goederen aan den Staat wordt aanbevolen. Het rapport stelt voor, die petitien, voor zoo ver zij van gemeentebesturen komen, als onwettig ter zijde te leggen, en voor zoo ver zij van particulieren afkomstig zijn, aan de regering te verzenden; het betoogt dat de Staat zekere regten heeft op de bezittingen van alle zedelijke ligchamen, maar dat de toeeigening der kerkelijke goederen noch uit een politiek noch uit een staatshuishoudelijk oogpunt raadzaam zijn zoude. Eene vermindering van het aantal bisdommen, waarop mede in die petitien aangedrongen wordt, ligt volgens het rapport buiten de bevoegdheid der regering en der kamers.

Spanje.

— In berigten uit Madrid dd. 22 December, wordt melding gemaakt van onderhandelingen strekkende om zekere fractie der gematigde oppositie nader tot het kabinet te brengen. Het ministerie toont zich zeer geneigd tot toenadering; het maakt geen zwarigheid om de leden der oude Kamer die vroeger gewoonlijk met den heer Bravo Murillo stemden, te ondersteunen; evenzoo de kandidaten der gematigde oppositie, waarop het meent te kunnen rekenen.

Frankrijk.

De *Moniteur* van eergisteren behelst het Senaatsbesluit waarbij de Constitutie wordt gewijzigd. Men weet waarin deze wijzigingen bestaan. De hoofdstrekking daarvan is, behalve de noodzakelijkheid om de Constitutie van 14 Januarij in overeenstemming te brengen met den onlangs hersteld en regeringsvorm, om de magt van het hoofd van den Staat uittebreiden ook door de bevoegdheid der vertegenwoordigende ligchamen te beperken.

Men meldt thans als zeker de benoeming van den Heer Troplong tot het eerste vice-presidentschap van den Senaat, welke betrekking gelijk zoude staan met het presidentschap, terwijl de Keizer, aan wien het voorzitterschap toekomt, daarvan slechts in zeer enkele gevallen zal gebruik maken.

Jl. Maandag avond werd de Keizer te Parijs terugverwacht van Compiègne.

In de politieke wereld heerscht te Parijs volkomen rust; zelfs geruchten ontbreken.

— Zooals reeds in een vorig nummer gemeld werd, heeft de Senaat den 23. dezer de van regeringswege voorgedragen wijzigingen der constitutie met 64 tegen 7 stemmen aangenomen.

Omtrent de voorafgegane beraadslaging, waarover de Fransche dagbladpers zwijgen moet, verneemt men uit Belgische dagbladen nog het volgende: »Over zekere artikelen der voordragt heeft eene zeer levendige discussie plaats gehad; en in het eerste staatsligchaam heeft zich eene bepaalde oppositie vertoond. De regering heeft harde woorden moeten hooren. De bepaling van art. 3, welke de handelsverdragen en daarmede de tarieven van in- en uitvoerregten geheel van 's Keizers wil afhankelijk stelt, is aangevallen door den heer Ch. Dupin, den beroemden beoefenaar der statistiek: hij verlangde dat de regering niet slechts zoude beloven, maar gehouden zijn zoude, in alle vraagpunten betreffende het tolstelsel den Senaat te raadplegen, of althans eenen handelsraad, zamen te stellen uit de bekwaamste mannen van de finantiele en de handelswereld. De heer Beaumont, die onder de regering van Lodewijk Philips in de Kamer van Volksafgevaardigden zooveel onafhankelijkheid aan den dag legde, en de markies d'Audiffret, een gewezen legitimist, wiens gevoelen in finantiele aangelegenheden niet weinig gezag heeft, spraken in denzelfden geest als de heer Dupin. De heer Turgot, gewezen minister van buitenlandsche zaken, maakte ook eenige aanmerkingen tegen het artikel. De heer Bineau, de minister van finantien, beantwoordde de genoemde sprekers, en voerde vooral aan, dat het thans door den Keizer verlangde regt eenvoudig een uitvloeisel en noodwendig gevolg was van de magt die door de constitutie zelve reeds aan den Keizer was gegeven. Het artikel is met geringe meerderheid aangenomen."

»Artikel 5 heeft den meesten tegenstand gevonden, dewijl het een der voorregten van den Senaat raakt. Het luidt aldus: »De bepalingen van het organiek Keizerlijk decreet van 22 Maart 1852 kunnen bij Keizerlijk besluit worden gewijzigd." Het gemelde decreet regelt de uitoefening der bevoegdheden van den Senaat, en door wijziging, van hetzelve kan de invloed des Senaats aanmerkelijk verminderd en schier vernietigd worden. Zoo zoude het regt van dit staatsligchaam om wijzigingen der constitutie voor te stellen, veel van zijne waarde verliezen ingeval de Keizer mogt bepalen, dat een voorstel tot herziening, hetwelk thans door tien senaatsleden kan worden ingediend, de onderteekening van veertig of vijftig leden vereischt om te mogen worden in beraadslaging gebragt. De heer Dupin heeft dan ook artikel 5 met nog meer warmte dan artikel 3 bestreden; de heer Segur d'Aguesseau betoogde, dat de Senaat door de aanneming der voorgedragen bepaling de uitoefening zijner regten geheel van het goedvinden des gouvernements afhankelijk stelde. Ook de heer Boulay, de gewezen vice-president der Fransche republiek, drong krachtig aan op de verwerping van het artikel."

(In den loop der discussie heeft een der Senatoren met nog al aandrang verlangd, te weten of het Uitvoerende Gezag al dan niet voornemens was, om een einde te maken aan het uitbreiden van zijne magt, ten koste van die der Wetgevende Vergadering. De heer *Baroche* heeft daarop, zonder omwegen, geantwoord, dat de Keizer daartoe dacht over te gaan, telkenmale als hij dat nuttig en noodzakelijk oordeelde.)

»Het artikel in stemming gebragt zijnde, hieven zoovele leden de hand tegen hetzelve op, dat de uitslag der stemming twijfelachtig verklaard werd; eerst bij de tweede stemming werd het met eene zeer geringe meerderheid aangenomen."

»Met bevreemding heeft men gezien dat bij de geheime stemming over de geheele voordragt slechts 71 stemmen zijn uitgebragt, terwijl er bij de voorafgaande stemmingen steeds tachtig stemmenden of daaromstreeks waren geweest: de oorzaak is dat verscheiden senaatsleden zich buiten stemming hebben gehouden, en dat eenigen zich zelfs op het oogenblik der eindstemming verwijderd hebben."

»Kortom, de Senaat heeft bewilligd hetgeen de Keizer verlangde, maar met blijkbaren tegenzin en als zijns ondanks."

De aanneming der voordragt en de wijze waarop zij aangenomen is, wordt te gewigtiger geacht wegens den aard der voordragt. »De voorgedragen bepalingen — zegt het door den heer Troplong namens de commissie des Senaats uitgebragte verslag — zijn uitstekend geschikt om het eigenaardige van den politieken toestand, dien Frankrijk door de instelling der keizerlijke monarchie ingetreden is, te doen uitkomen. De eerste schreden eener nieuwe regering in eene nieuwe orde van zaken beslissen dikwijls over hare geheele toekomst. Hiervan overtuigd, hebben wij ons beijverd, dit ons verslag den echten stempel van het voortaan in Frankrijk heerschen staatsbeginsel te doen dragen."

— De overheid heeft te Montpellier eenige godsdienstige en andere boeken doen in beslag nemen, die fraai gebonden waren en voorzien van sloten, *leliebloemen voorstellende.* Tot dezen maatregel is men overgegaan, op grond van de wet, welke het verkoopen en tentoonstellen verbiedt van *oproerige zinnebeelden.*

— De Heer Geniller, leeraar in de wiskunde, een der standvastigste maar tevens meest bezadigde republikeinen, heeft bevel ontvangen om Parijs en Frankrijk te verlaten.

— *Parijs*, 27 *December.* 3 pCt. 81.75 : 35 c. lager; 4½ pCt. 105.95 : 5 c. lager.

Belgie.

Eergisteren hield de Senaat eene zitting, waarin bepaaldelijk het wetsontwerp is aangenomen tot herziening der hoofdstukken I en II van het Code Pénal. Slechts een enkel amendement is voorgesteld, en wel door den heer d'Anethan, strekkende om om aan te nemen dat de doodstraf ook op beschuldigden onder de 21 jaren kan worden toegepast, wanneer zij herhaalde malen voor dezelfde misdaad of voor verscheidene misdaden veroordeeld zijn. Dit amendement is met eene groote meerderheid aangenomen. — Op voorstel van den minister van buitenlandsche zaken heeft de Vergadering zich voor de urgentie verklaard van het wetsontwerp betrekkelijk de met Frankrijk gesloten voorloopige overeenkomst.

Duitschland.

De half-officiële *Oesterr. Correspondenz* behelst een artikel, strekkende ten betooge, dat het bezoek des Keizers van Oostenrijk te Berlijn voldoende aanleiding vindt in de banden van bloedverwantschap en persoonlijke vriendschap welke de beide monarchen aan elkander hechten, de naauwe betrekkingen tusschen de Staten van beiden en de wapenbroederschap der beide legers. »De reis van onzen monarch" zoo eindigt het betoog, »is voor ons, als een onderpand van de inwendige eenheid des Duitschen Bondgenootschaps, voorzeker eene gewigtige gebeurtenis, maar wij gelooven dat de publieke opinie grovelijk zou dwalen, als zij daarin eene demonstratie of eene bedreiging (tegen Frankrijk) wilde zien.

— Uit Berlijn schrijft men aan de *Köln. Ztg.*: Zoo even verneem ik dat Rusland, Oostenrijk en Pruissen besloten hebben om het Fransche Keizerrijk te erkennen, en dat zij daarbij door dezelfde beweegredenen geleid zijn als vroeger bij de erkenning van Lodewijk Philips.

— Te Hamburg arriveerden dezer dagen uit Kiel, per Altonaschen spoorweg, een gezelschap van 300 Mormonen, op reis naar Hull. Het doel van den togt is om in de Vereenigde Staten een vrijen onafhankelijken Staat te grondvesten.

— De berigten uit Konstantinopel luiden zeer ongunstig voor de handelsaangelegenheden. De jongste verordeningen, ten aanzien van den gelds-omloop, hebben eene zoodanige verwarring in den handel te weeggebragt, dat men, bij het afzenden van de laatste berigten, zeer beducht was voor den val van verscheidene Huizen; 't welk te meer te betreuren zoude zijn, daar sedert de laatste drie maanden daar ter stede niet minder dan 86 bankbreuken hadden plaats gehad.

— Over Triëst is het berigt ontvangen, dat den 12. en 13. dezer, tusschen de Montenegrijnen en Turken een gevecht heeft plaats gehad, waarin eerstgenoemden de overwinning hebben behaald. In het begin van het gevecht hadden de Turken eenige voordeelen verworven; later keerde het geluk zich tot de Montenegrijnen, die inmiddels versterkingen hadden bekomen. Er was een wapenstilstand gesloten, tot dat de sultan op de eischen der Montenegrijnen zal hebben beslist. Het fort Zabljak, dat nog altijd in handen der laatsten is, was op nieuw van levensmiddelen voorzien en heeft weder eene versterking van 800 man bekomen.

— De berigten omtrent eenen verdubbelden ijver des Keizers van Rusland, om zijne ontzaggelijke legermagt voor het begin der lente op den voet van oorlog te brengen, worden al meer en meer stellig. Niet alleen op de westelijke grenzen van Rusland zullen twee legerkorpsen post vatten, maar ook onafgebroken trekken massa's troepen in de rigting van de zuidelijke grenzen des rijks, alwaar naar aanleiding van de Oostersche kwestie een leger van 90,000 man met eene talrijke ruiterij zal verzameld worden.

V. Staten van Noord-Amerika.

— Volgens de jongste berigten uit New-York is de lang voorgenomen expeditie naar Japan eindelijk vertrokken. De New-Yorksche dagbladen doen uitkomen hoeveel honderden vuurmonden gevoerd worden door de vaartuigen die volgens de boodschap van den President aan het Congres voor eene geheel vriendschappelijke en vreedzame zending bestemd zijn.

De boodschap behelst hieromtrent het volgende:

»Onze nederzettingen aan de kust van den Stillen Oceaan hebben reeds eene groote uitbreiding en in sommige opzigten eene nieuwe rigting aan onzen handel in die wateren gegeven. Een regtstreeksch en snel toenemend verkeer met oostelijk Azie is aangevangen. Het noordelijk gedeelte van den Stillen Oceaan, zelfs tot in de Pool-zee, is in de laatste jaren door onze walvischvangers doorkruist. De aanwending van den stoom bij de scheepvaart wordt van dag tot dag algemeener, en maakt het wenschelijk dat er op geschikte punten langs den weg tusschen Azie en onze aan den Stillen Oceaan gelegen gewesten gelegenheid zij om brandstoffen en andere benoodigdheden op te doen. Onze ongelukkige landgenooten die van tijd tot tijd op de kusten der oostelijke zeeën schipbreuk lijden, hebben aanspraak op bescherming. Buitendien is het voor de welvaart onzer aan den Stillen Oceaan gelegen gewesten in het algemeen noodig, dat eene poging worde gedaan om de tegenover liggende landen van Azie voor een wederzijdsch voordeelig verkeer te openen. Het is blijkbaar dat deze poging door geene mogendheid met zoo goed gevolg kan worden gedaan als door de Vereenigde Staten, wier staatsinrigting elke gedachte aan het verwerven van een afgelegen koloniaal gebied uitsluit. Dit een en ander heeft mij doen besluiten om eene behoorlijke scheepsmagt naar Japan te zenden, onder bevel van een door beleid en kunde uitstekend bevelhebber, van den hoogsten rang die bij onze zeemagt bekend is. Hij heeft in last, van de regering van dat land zoo mogelijk eenige verzachting te verwerven in het ongastvrije en ongezellig stelsel hetwelk zij sedert ongeveer twee eeuwen volgt. Inzonderheid heeft hij in last in de krachtigste bewoordingen op te komen tegen de wreede behandeling die onze zeelieden bij schipbreuk op de Japansche kust dikwijls hebben ondergaan, en dringend eene menschelijke behandeling voor hen te vragen. Tevens echter heeft hij in last, aan die regering de uitdrukkelijkste verzekeringen te geven, dat de Vereenigde Staten de door mij aangeduide en geene andere bedoelingen hebben, en dat de expeditie van vriendschappelijken en vreedzamen aard is. Hoewel de regeringen van oostelijk Azie alle openingen van vreemdelingen met een ijverzuchtig oog aanzien, ben ik niet zonder hoop op eene heilzame uitkomst der expeditie. Mogt zij met een goeden uitslag worden bekroond, dan zullen de voordeelen niet tot de Vereenigde Staten worden beperkt, maar, even als met China het geval is, door al de andere zeemogendheden gelijkelijk worden genoten. Met groot genoegen vermeld ik dat bij al de tot voorbereiding dezer expeditie noodige stappen de regering der Vereenigde Staten aanmerkelijk is geholpen door de goede diensten van den Koning der Nederlanden, de eenige Europesche mogendheid die handelsbetrekkingen met Japan heeft."

De ontvangsten van de schatkist der Unie hebben, gelijk in de boodschap van den President wordt opgegeven, in het met 30 Junij jl. geëindigde dienstjaar 49,728,386 dollars 89 c. bedragen (niet medegerekend de in bewaring gegeven gelden) en de uitgaven 46,007,896 dollars 20 c., waarvan een vijfde (9,455,815 dollars 83 c.) uitgegeven is tot betaling van kapitaal en rente van staatsschuld. Op den 1. Julij jl. was er in de schatkist een overschot van 14,632,136 dollars 37 c., hetwelk besteed wordt tot het inkoopen van staatsschuldbrieven.

Volgens de opgaven van het meergemelde staatsstuk heeft de invoer der Vereenigde Staten weder meer dan de uitvoer bedragen. Gedurende het met 30 Junij jl. geëindigde dienstjaar is aan buitenlandsche goederen ingevoerd voor 207,240,101 dollars, en aan binnenlandsche producten uitgevoerd voor 149,861,911 dollars; aan buitenlandsche goederen is uitgevoerd voor 17,204,026; buitendien is in specie voor 42,507,285 d. uitgevoerd en voor 5,262,643 van vreemde havens ingevoerd.

BINNENLANDSCHE NIEUWSTIJDINGEN.

Utrecht, 29 December.

— Bij besluit van 20 December jl., heeft Z. M. den heer J. Buijs 't Hooft, wiens diensttijd als lid der commissie voor de Rhijnvaart te Dordrecht met den 31. December dezes jaars eindigt, voor die betrekking op nieuw benoemd, voor den tijd van drie jaren, in te gaan den 1. Januarij a. s.

— De minister van financien heeft bekend gemaakt, dat het tijdstip van intrekking der muntbiljetten van *f* 1000 en *f* 500, krachtens de wet van 17 Sept. 1849 uitgegeven, volgens art. 4 dier wet, invallende op den laatsten Dec. 1852, *die muntbiljetten* van dien dag af ophouden wettig betaalmiddel te zijn, doch gedurende zes maanden daarna, en dus tot 30 Junij 1853, bij alle betalingen aan de schatkist zullen worden aangenomen; dat de muntbiljetten van *f* 100 en *f* 10, volgens de wet van 18 Dec. jl. teruggebragt tot een bedrag van *tien millioen guldens*, voortdurend wettig betaalmiddel blijven; dat de eene en andere der voormelde muntbiljetten steeds opvraagbaar blijven bij de Nederl. bank te Amsterdam, als agent van de schatkist, en aldaar zullen worden verwisseld tegen zilveren Nederl. munt.

— Het *Staatsblad* n°. 208 behelst een besluit van 17 December 1852, betrekkelijk de beëediging van de daarbij bedoelde officieren, onder-officieren en korporaals, als ambtenaren, belast met het opsporen van misdrijven en als hulpofficieren van justitie. Dit besluit houdt het volgende in:

1°. Op de officieren en onder-officieren, hieronder begrepen de korporaals, die aan voorzeide detachementen zullen worden toegevoegd, toepasselijk te verklaren het koninklijk besluit van 18 Febr. 1845, n°. 55, *(Staatsblad* n°. 8), betreffende de beëediging van officieren en onder-officieren bij het wapen der maréchausée, als ambtenaren belast met het opsporen van misdrijven en als hulp-officieren van justitie.

2°. te bepalen, dat het tegenwoordig besluit verbindbaar zal zijn van 25 Dec. eerstkomende.

— De regtbank te Amsterdam heeft gisteren aan den Staat der Nederlanden in de zaak tegen de stad Leyden (over het Haarlemmermeer) den incidenteelen eisch ontzegd, en partijen gelast ten principale voort te procederen.

— Jl. maandag namiddag nam de Prins *van Oranje* deel aan een diner, Hds. werd aangeboden door den baron E. van Tuijll van Serooskerken, opperjagermeester van Z. M. den Koning, en begaf zich later naar den Franschen Schouwburg, waar Hij met het volkslied en toejuichingen begroet werd. Gisteren middag zou de Prins een diner bijwonen door den J. Luden, kol.-adjudant van Z. M. den Koning, hem aangeboden, en des avonds de voorstelling der Italiaansche opera met zijne tegenwoordigheid vereeren. Zondag ll. dineerde de Prins bij den heer burgemeester van Amsterdam. — De Prins zal waarschijnlijk tot aanstaande Dingsdag in de hoofdstad blijven. *(Amst. Ct.)*

— Men schrijft uit Goes den 25. dezer: „Onderscheidene personen vermeenen heden morgen, tusschen half zes en zes ure, een' schok te hebben waargenomen, hetgeen men aan eene schudding van den grond toeschrijft. Bijzonderheden echter zijn ons daarvan niet bekend."

— Men verzoekt ons, het volgende te plaatsen:

Ameland, 20 *December*. Het zal, inzonderheid den bewoneren der noordelijke Provincien van ons Vaderland, voorzeker aangenaam zijn, van wege de directie te vernemen, dat de sinds lang en veelzijds geuitte wensch omtrent eene Zeebad-inrigting op het daartoe bijzonder geschikte eiland Ameland, tegen eerstkomende bad-saizoen vervuld staat te worden.

Met het oog op de bestaande behoefte en tevens om de zinkende welvaart van het eiland, zoo mogelijk, op te beuren, hebben eenige ingezetenen te Nes op Ameland zich vereenigd ter daarstelling van genoemde inrigting, wel bij aanvang eenvoudig, maar, zoo zij meenen, evenwel doelmatig, en, ofschoon zij in hunne hoop op eenige geldelijke ondersteuning van de zijde der Provinciale Staten van Friesland zijn te leur gesteld, zijn zij echter in hunne onderneming reeds zoo ver gevorderd, dat, bij verleende voorwaardelijke concessie van Z. Exc. den minister van finantien, als belast met het beheer van 's Rijks domeinen, ten aanzien der plaatsing van het gebouw en van het gebruik van het strand, het bouwen van een wel ingerigt houten badhuis, te plaatsen aan het strand ten noorden van het dorp Nes, reeds onderhands is aanbesteed, en aangenomen geworden, benevens de vervaardiging der aanvankelijk benoodigde badkoetsen; weshalve zij meenen, nu reeds bij voorraad, op meergemelde geprojecteerde Zeebad-inrigting de aandacht van HH. geneeskundigen en anderen te mogen vestigen, en haar aan de welwillende medewerking van belangstellenden ten zeerste aan te bevelen.

— De *Times* bevat eenen brief, die berigt geeft van de Afrikaansche ontdekkingreis der Duitsche geleerden Barth en Overweg, naar hetgeen daaromtrent bij het Pruissische gezantschap te Londen is ingekomen. Het is bijna drie jaren, dat de expeditie Londen verliet. In het eerste jaar (1850) doorkruisten de reizigers gelukkig de Sahara in hare gansche breedte en leerden een groot gedeelte van Noord-Afrika kennen, dat tot daartoe nog door geenen Europeschen voet betreden was. Bijzonder was de reis van Ghat naar Kano zeer belangrijk. Te Air of Asben, een der magtigste rijken van Noord-Afrika, met de hoofdstad Agadez, hielden zij zich lang op. — In het tweede jaar doorkruisten zij in verschillende rigtingen een groot gedeelte van Sudan en scheiden zich met dit oogmerk bij hunne aankomst aan de noordelijke grens des lands van elkander, terwijl ieder eenen anderen weg ging. Volgens de afspraak wilden zij te Kuka, de hoofdstad van Bornu, weder zamenkomen. Barth en Overweg bereikten deze plaats gelukkig; maar Richardson, die het hoofd der expeditie was en van de Engelsche regering last had, zoo mogelijk handelbetrekkingen aan te knoopen, stierf onder weg, daar zijn ligchaam de vermoeijenissen der reis niet konde verdragen. Deze omstandigheid was voor de beide reisgezellen een harde slag. Bij de menigvuldige andere bezwaren, die zij reeds gedragen hadden, kwam nog dit dat hunne hulpmiddelen zeer verminderd waren, dewijl men hen in de woestijn beroofd had. Zij lieten zich evenwel door niets afschrikken en leiden in korten tijd twee zeer belangrijke reizen af, daar Barth omtrent 70 Duitsche mijlen zuidwaarts tot naar Yola, de hoofdplaats van het koningrijk Adamana, voortging, en Overweg het Tschad-meer bevoer in eene boot, welke stuksgewijze, op kameelen, met moeite door de woestijn gebragt was. In Sept. 1851 ondernamen zij gezamenlijk de reis naar Borgu, een bergland noord-oostelijk van het Tschad-meer, ongeveer half weg tusschen dit en Egypte. Sedert was er hoegenaamd geen berigt omtrent het lot der reizigers naar Europa gekomen en men gaf zich aan de vrees over, dat hun een ongeluk mogt overkomen zijn. Men verneemt nu, dat zij alle gevaren gelukkig ontkomen zijn en de beste gezondheid genieten. Tegen het einde van het jaar 1851 hadden de Scheik van Bornu en zijne bondgenooten een leger afgezonden, om eenen inval in de oostelijk van de Tschad-zee gelegene landen te doen. Aan deze troepen sloten zich de reizigers aan, om onder hunne bescherming de streken tot naar Borgu en Wadai te doorkruissen. Niet ver van het Tschad-meer stootte het leger op den vijand, werd geslagen en moest zoo snel vlugten, dat Barth en Overweg slechts te naauwernood hun leven en hunne wetenschappelijke instrumenten konden redden. — Naar Kuka teruggekeerd, sloten zij zich aan eene tweede, door den Vizier van Bornu zelf aangevoerde oorlogsexpeditie aan, welke tegen den Sultan van Mandara gerigt was en eene gelukkige uitkomst had, terwijl de vijand zich terugtrok en het tot geenen geregelden slag kwam. Het leger drong tot Serbenel voort en keerde na eene afwezigheid van twee maanden (Dec. 1851 en Jan. 1852) met eenen buit van 5000 slaven en 10,000 stuks vee terug. Het leger van den Vizier van Bornu bestond uit ongeveer 10,000 ruiters en even zoo veel voetvolk en had eene menigte kameelen en andere lastdieren bij zich. De streken die het op zijnen tog doortrok, worden als zeer vruchtbaar voorgesteld. Tusschen het einde van Maart en het einde van Mei deed Overweg eene reis van Kuka naar het zuid-westen, terwijl Barth in zuid-oostelijke rigting naar het koningrijk Baghirmi ging. Van daar was hij den 15. Aug. (den datum van Overwegs laatsten brief) nog niet teruggekeerd, en na zijne terugkomst wilden de beide reizigers te zamen zuidwaarts trekken en tot den Indischen oceaan, het doel hunner groote reis, doordringen. Drie à vier jaren zullen daarmede nog wel verloopen. Eene gewigtige ontdekking van Barth is deze. In de Niger, die in den golf van Guinea uitstroomt, werpt zich, van het oosten komende, de groote stroom Tschadda. De veronderstelling, dat deze zich opwaarts tot in het binnenste van Afrika uitstrekt, is thans zoo goed als tot zekerheid geworden. De reiziger is op de reis naar het schoone en vruchtbare koningrijk Adamana, in het binnenste van Afrika gelegen, over eenen breeden en 10 voeten diepen stroom, Benue, gekomen, en dit is dezelfde stroom Tschadda. Naar zijne brieven is het zeer waarschijnlijk, dat de Tschadda door de natuur bestemd is, om eens den hoofdweg uit te maken, op welken Europesche beschaving en Europesche handel van het westen in het binnenste van Afrika dringen zal.

— Gedurende het jaar 1852 is de Koninklijke bibliotheek te 's Hage, door omstreeks 1400 personen bezocht geworden, om aldaar verschillende boeken te raadplegen en letterkundige nasporingen te doen; het getal boekwerken uit deze inrigting aan personen, welke daartoe geregtigd zijn, ter leen verstrekt, bedraagt 1345.

219de Staats-Loterij.

Prijzen van f 1000 en daarboven. Eerste Klasse. 2. Lijst: No. 11174, f 5000; No. 13419 f 1250, No. 18820, 13571 en 8616 ieder f 1000.

Amsterdam, 28 December.

W. S. 2½ pCt.....	66⅞, ¾, 13/16	Oude Russen.....	109¾
Dito 3 pCt......	79, 13/16	Dito 4 pCt......	
Certific. 4 pCt...	97¼, 97	Dt. Stiegl. en C°.	
Am. Sijnd......		Metall. 5 pCt....	80¾, 81⅛
Handelm........	119¾	Nieuwe Dito.....	93⅞, 13/16
Rijn-Spoorw.....		Dito 2½ pCt.....	42¾, ½
Holl. Spoorw....		Braz. v. 100 £.	99½
Ardoins 5 pCt.		Mexik. 3 pCt....	23, 22 15/16
Spaans. 1 pCt..	23 13/16, ¾	Dito Nieuwe.....	
Dito Coupons...		Venez. 3½ pCt...	
Dt. Buit. 3 pCt.		Peru 5 pCt.....	
Dt. Bin. 3 pCt....	43¾, ⅞	Equador.........	
Amort. Schuld..		Grenada 2½ pCt.	
Passive....		Dito Uitgest.....	12¾
Bew. Sp. Coup.	3 15/16	Fr. Obl. 3 pCt...	
Port. te L. 5 pCt.		Dito Uitgest.....	
Dito 4 pCt......		B. bij R. 2½ pCt..	
Denem. 5 pCt..		Amerik. Bankac.	

Voor Integralen vertoonden zich heden aanvankelijk, tot verbeterde prijzen, onderscheidene koopers, doch zijn later weder door eenige verkoopen nagenoeg als gisteren gebleven. In 4 pCts. was de omzet insgelijks zeer levendig. De koers derzelve heeft zich, ten gevolge van veelvuldig verkoopen, niet op de hoogte van gisteren kunnen souteneren. 3 pCts. onveranderd.

Van vreemde effecten waren Spaansche iets vaster.

Naar Oostenrijksche was, op de lager afkomende wisselkoersen van Weenen, bij geanimeerde affaire, zeer levendige vraag.

Van Russische waren 6 pCts. op nieuw meer gewild.

Mexik. waren, op de lage afkomende koersen derzelve van Londen, tot verminderde prijzen verkrijgbaar.

Van Zuid-Amerik. waren Grenada's meer gezocht.

ADVERTENTIEN.

Door **H. de Hoogh**, Kerkstraat, bij de Leidsche Gracht, 284. te *Amsterdam*, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

PROSPECTUS VAN INTEEKENING

OP EENE VEREENVOUDIGDE EN VERBETERDE UITGAVE DER

NEDERLANDSCHE CONCORDANTIE DES BIJBELS, VAN TROMMIUS.

In één Deel, roijaal Octavo.

Waardoor men alle Schriftuurteksten op eene gemakkelijke wijze in den Bijbel vinden kan. — Onder toezigt van Ds. **J. DE LIEFDE**. — Het geheele Werk zal in ruim twéé Jaren tijds voltooid worden, en elke drie maanden eene Aflevering verschijnen van Zes Bladen druks à **30 cents** per Blad.

Gedrukt en uitgegeven, te Utrecht, bij KEMINK & ZOON.